ధర్మం

ఇందూ రమణి

మాఘమాస్యం!

'పెళ్ళిళ్ళసీజను పురోహితుల హడావిడి వంటబ్రాహ్మణుల ఆదరాబాదరా!

అది మాఘ మాసంలో ని తొలివారం

ఆ వూరు ప్రముఖపుణ్య క్షేత్రం వైష్ణవాలయాల్లో ప్రముఖంగా పేరెన్నికగని ప్రసిద్ధి చెందిన దేవాలయం గల గ్రామం అది.

ఆ రోజు ఆదివారం!

ఆదివారం అన్ని వారాలకంటే రద్దీరోజు దైవదర్శనానికి మేలిమిరోజు. అదీగాక, ఆ మాసం వివాహాలకాలం కావడంతో మరింత రద్దీగ వుందారోజు

నర్సమ్మ దేవస్థానం కచ్చేరి గంటలు విన్పించగానే మెట్లమీదనుండి వులిక్కి పడిలేచింది రెండు గంటలు దాటింది సమయం అప్పటికీ యాత్రీకులు కోనేరులో స్నానం చేసి అంత చీకటిలోనూ భజనచేసుకుంటూ తండోపతండాలుగా కొండ మెట్లెక్కుతున్నారు.

ప్రక్కనే ఆదమరిచి హాయిగా కునుకు తీస్తున్న పదేళ్ళ కొడుకుని తట్టి . తట్టిలేపింది నర్సమ్మ

బద్ధకంగానే లేచాడు అప్పన్న

అప్పన్నకి తల్లేవరో తెలుసుగాని తండ్రెలా వుంటాడో ఏనాడూ చూడ్లేదు వాడు తల్లే తనకి తల్లీదండ్రీ అయి పెంచుతోంది

"ఒరేయ్ అప్పన్నా! బేగా పళ్ళు తోముకోరా! చూసావా! యాత్ర ఎలా వచ్చిందో! ఇయ్యాల ఇప్పట్నుంచే మనం మెట్లమీద గుడ్డలు పరవకపోతే మనోళ్ళందరూ స్థలం ఆక్రమించేస్తారు లే!'

'ఏందే అమ్మా! నువెళ్ళి పరవకపోయావా! నిన్న రాతంత్రా మెట్లమీదేకదే కూర్చుని . కూర్చుని కునుకు తీరక చచ్చింది. కాసింతసేపు కన్ను ముయ్యనియ్యే!"

"ఏందిరా నీ సోకు! డబ్బులు దండిగా రాలే ఈ ఆదివారం పడుకుంటావా! లే! లేచి బేగా మొహంకడుక్కో! టీ తెస్తాను."

నర్సమ్మ పరిగెడుతున్నట్టే బజారుకు వెళ్ళి చెంబుతో టీ పట్టుకొచ్చింది. అప్పటికే అప్పన్న మొహంకడుక్కుని తన వేషం రెడీ చేసుక్కూర్చున్నాడు

అప్పన్న దబ్బపండులా అందంగానే కాక నిఠారుగా నిలబడితే పదేళ్ళ కుర్రాడి కుండాల్సిన పర్సనాలిటీ కాదనుకుంటారు అలాంటి అప్పన్నని యిప్పుడు చూస్తే ఈ కుర్రాడికి కాళ్ళులేవా? అని నోళ్ళు ఆపలిస్తారు ఎవరైనా! అంత జాగ్రత్తగా తన రెండు కాళ్ళు ఫేంటులో మడిచి ముడుకుల దగ్గర రబ్బరుతొడుగుతో చొట్టవాడిలా తయారయ్యాడు

అది ఆ పుణ్యక్షేత్రంలో చాలామంది యాచకులు వేసే విచిత్రవేషం నర్సమ్మ కూడా కొడుక్కి టీ యిచ్చేసి తాను త్రాగి గోనె సంచులు మెట్లమీద పరచింది

ఆమె ఓ గోనెసంచి మిద కూర్చుని, గ్రుడ్డిదాన్లా నటిస్తూ అడుక్కోవడం ప్రారంభించింది

యాత్రికు లెవరూ అప్పన్నకేసి చూసిన తమ చేతిలో వున్న చిల్లర జాలితో అతని జోలిలో జార్చకమానరు.

అంత హృదయవిదారకంగా అరుస్తూ అడుక్కుంటున్నాడు అప్పన్న

"తల్లీ దండ్రీ లేనోన్ని తల్లి కాళ్ళు లేక ఆకలితో దిక్కుతోచక అల్లాడుతున్నాను తండ్రీ. బాబూ! అమ్మా! దర్మం చేయండి నాయనా!"

అప్పన్న గొంతులో ఎన్నో త రాల నుండీ రోదిస్తూన్న ఆర్తుడి ఆర్తనాదం విన్పిస్తోంది అందరికీ.

నర్సమ్మ కూడా తన కెవరూ లేరని . తా నేకాకినని. కళ్ళులేని కబోదినని కీచుగా ఏడుస్తూ యాచిస్తోంది

అప్పటికీ తెలతెలవారుతోంది జనం రద్దీ

విపరీతంగా పెరిగి కొండపైకి వెళ్ళేమెట్ల నిండా పారేవరదలా జనం

మెట్ల కిరువైపులా ముష్టివాళ్ళు వందల సంఖ్యలో గోనెసంచులు పరుచుకు కూర్చున్నారు.

కొందరు దేవుడి పటాలు పెట్టుకు అడుక్కుంటు న్నారు. ఇంకొందరు పళ్ళెంలో పసిపిల్లాడిని పెట్టి యాచిస్తున్నారు. సాధువులు గంజాయి త్రాగుతూనే యాచిస్తున్నారు.

కొండమీద కోవెల్లో నుండి సుశీల పాడిన సుప్రభాతం గాలి అలల్లో తేలి క్రింద శ్రావ్యంగా విన్పిస్తోంది

యాత్రీకులు మూకుమ్మడిగా "గోవిందా... గోవిందా!" అంటూ అర్చుకుంటూ మెట్లెక్కుతున్నారు.

* * * * * * *

నర్సమ్మ ఎక్కడ పుట్టిందో ఎవరికీ తెలీదు. పదేళ్ళ వయస్సులో ఆ వూరు వచ్చింది ఆ ఇంట్లో... యీ ఇంట్లో పనికి కుదిరి కుదురుగా పనిచేసుకుపోయేది

అయితే అమె యవ్వనంలో అడుగుపెట్టిన దగ్గర్నుండీ అందరు ఆడపిల్లల్లాగే ఆమెకీ మగాళ్ళ కష్టాలు అరంభమయ్యాయి.

కంచెలేని చేను కంటికి యింపుగా అగుపిస్తుం దంటారు

ఎవరికి ఎలా లొంగిపోయిందో. , ఎందరు ఎలా ఆమెని లొంగదీసుకున్నారో ఎవరికీ తెలియదు.

పద్నెనిమిదేళ్ళకే ఆమె గర్భవతి అయింది.

పాడిపని పోయింది తిరుగుబోతు ఆడదానివని ప్రజలు వెలివేసారు. ఏం చేయాలో తోచక మెట్లమీదకొచ్చి కూర్చుంది. ఆ కూర్చోవడం . . కూర్చోవడం అలా యిప్పటికీ ఏడళ్ళవయసు కొడుకున్నా యాచకత్వాన్నే వృత్తిగా స్వీకరించి తనయుడ్ని సాకుతోంది.

ఇప్పటికీ ఆ వూర్లో వ్యాపారులేమిటి. . వయసులో విర్రవీగే కుర్రకారులేమిటీ.... అఖరికి కాటికి కాళ్ళు చాపుకు కూర్చున్న పండు ముసలాళ్ళు కూడా ఆమె అందానికి... ... యవ్వన సోయగాలికి దాసోహమ్మి ఆమెదారికి అడ్డుగా నిలబడేవుంటారు.

అదను దొరికితే కాటెయ్యాలనే కాపుకాచే వుంటారు.

* * *

తొలి పాంచా దగ్గర కొబ్బరికాయ కొట్టేసి మేట్లమీద పరిగెడుతున్నారు యాత్రీకులు. ముష్టివాళ్ళ అరుపులు ఎవరూ పట్టించుకోవటం లేదు. కొందరు పట్టించుకున్నా చిల్లరలేదని చెయ్యి విదిలిస్తున్నారు

అయినా ఓపికగా అలా అరుస్తూనే వున్నారు నర్సమ్మ, అప్పన్న. నర్సమ్మ గోనెసంచిమీద చిల్లర అంతాలేకపోయినా, అప్పన్న పట్టామాత్రం నిండుగా చిల్లరనాణేలతో తళతళ మెరుస్తోంది.

ఎండ పల్చగా ప్రపంచాన్ని పర్చుకుంటోంది. యాత్ర కూడా దిగే యాత్రీకులతోనూ, ఎక్కే భక్తులతోనూ మెట్లదారి పెద్ద రైల్వేజంక్షన్‌లా వుంది.

మెట్ల కిరువైపులా పచ్చని లోయ, ఆ లోయల్లో అనాస పనస తోటలు

సింహగిరి శిఖరమంతా పచ్చగా మెరుస్తోంది

అప్పన్నకి గొంతు ఎండుకుపోతోంది అరచి అరచి నోరు పిడుచకట్టుకుపోయింది. దగ్గర్లో మంచినీళ్ళు లేవు

మెట్లకు కొంచెం దూరం గోడప్రక్క ఓ మూల తమ సామాన్లు వున్నాయి మంచినీళ్ళకుండ కూడా అక్కడే వుంది ఏం చేయాలో అప్పన్నకి అర్థంకాలేదు.

తల్లికేసి దీనంగా చూసాడు అప్పన్న నర్సమ్మ కొడుకు దీనమైన చూపుచూసింది. కానీ తిరిగి చూడలేదు.

"అమ్మా!" నెమ్మదిగా అన్నాడు అప్పన్న

"ఏరా?" చూడకుండానే అంది నర్సమ్మ.

"దాహమేస్తోందే!"

"ఎలారా! అందరూ మనల్నే చూస్తున్నారు. ఎలా వెళ్ళను?" దీనంగా అంది నర్సమ్మ.

"పోనీ, నే వెళ్ళి తెచ్చుకోనా?"

"అమ్మో ఎలా వెళ్తావురా? అందరూ మనల్నే చూస్తున్నారు. కొంచెం ఓపికపట్టు. జనం రద్దీ తగ్గేక 'టీ' తెస్తాను తాగుదువుగాని" నర్సమ్మ కొడుక్కేసి చూడకుండానే నెమ్మదిగా అంది.

ఆమె ఎవరికేసి చూడట్లేదు కంటిలోని నల్లగ్రుడ్లు రెండూ రెప్పల క్రింద దాచేస్తూ మొహం ఆకాశం దిక్కుపెట్టి దీనంగా అడుక్కుం

టోంది.

తల్లి మాట వింటూనే అప్పన్న తన కాళ్ళదిక్కు చూసుకున్నాడు.

తనిప్పుడు కాళ్ళులేని అవిటివాడు. అవును. తాను ఎలా నడిచి వెళ్ళగలడు? అలా వెళ్తే ఈ జనమంతా తను మోసంచేసి అడుక్కుంటున్నాడని అల్లరి పెట్టరూ?

అయినా, నిజాయితీగా అడుక్కుంటే ఎవరు పైసలు వేస్తారు?

నిజాయితీగా ఈ మెట్లమీద కూర్చునే యాచిస్తే, ఎంతమంది ఎన్నిరకాలుగా తిట్టలేదు.

"కాళ్ళు, చేతులూ చల్లగా వుండి అడుక్కోవటానికి మీకు సిగ్గులేద్రా?" అని ఎంతమంది తమని ఆడిపోసుకోలేదు.

తమతోటివాళ్ళందరూ ఇలాగే మోసంతో నాలుగు రాళ్ళు సంపాదిస్తున్నారు. తాము కూడా వాళ్ళలాగే కళ్ళుండి – కబోధులైతే తప్పేమిటి? కాళ్ళు లేని అవిటివాళ్ళయితే నేరమేమిటి?

తామీ వేషం వేసిన దగ్గర్నుండీ రెండుపూటలూ సుష్టుగా భోజనం చేస్తున్నారు.

మధ్యాహ్నం పన్నెండయింది.

జనం రద్దీ ఇంకా తగ్గలేదు. కొత్తగా పెళ్ళయిన జంటలు .... వాళ్ళతో తోడుగా వచ్చిన వ్యక్తులు కొండపైకి బస్సులో వెళ్ళి దిగేటప్పుడు నడిచివస్తున్నారు. ఎక్కేవాళ్ళకంటే దిగేవాళ్ళ రద్దీ ఎక్కువైంది.

కొంతమంది దిగిరావడంవల్లన కాళ్ళు ఒణుకులు పుట్టి మెట్లప్రక్క సిమెంటు చప్టాలమీద కూర్చుంటున్నారు. అలా కూర్చున్నవాళ్ళు కాలక్షేపం కోసం ముష్టివాళ్ళు ఎవరు ఎలా అడుక్కుంటున్నదీ పరిశీలిస్తున్నారు.

అప్పన్న అందర్నీ పరిశీలిస్తూనే వున్నాడు.

జనం తగ్గే సూచనలు కనిపించటంలేదు. దాహంతోపాటు యిప్పుడు ఆకలితో కడుపు నకనకలాడుతోంది.

నీరసంగానే నెమ్మదిగా అరుస్తున్నాడు అప్పన్న.

అలా అరుస్తూ..... అరుస్తూ ఉలిక్కిపడ్డాడు అప్పన్న.

అప్పన్న కెదురుగా గట్టుమీద రెండేళ్ళ అబ్బాయి. ఇటూ అటూ తప్పటడుగులు వేస్తూ నడుస్తున్నాడు. ఆ పిల్లాడు తాలూకావాళ్ళు కొంచెం దూరంలో దేవుడి గురించి....... దేవుడి మహిమల గురించి మాట్లాడుకుంటున్నారు. ఆ పిల్లాడి తల్లి ఆ మాటల్లోపడి పిల్లాడ్ని మర్చిపోయింది.

అప్పన్న ఆ కుర్రాడ్నే చూస్తున్నాడు. ఆ పిల్లాడు ఆ గట్టుమీదే అటూ యిటూ పరిగెడుతున్నాడు. ఆ గట్టుకి అవతల లోయ. ఏమాత్రం కాలుజారినా ఆ పిల్లడు బంతిలా ఆ లోయలోకి దొర్లుకుపోవడం ఖాయం.

అప్పన్నకి ఆ దృశ్యం కళ్ళముందు మెదిలేసరికి గుండె భయంతో దడదడలాడింది

తల్లికేసి నెమ్మదిగాచూసి అతిమెల్లగా అన్నాడు.

"అమ్మా ఆ అబ్బాయినిచూడు. ఎలా పరిగెడుతున్నాడో!" అప్పన్న అన్నాడు.

"నోర్ముయ్యరా! పరిగెడితే పరిగెట్టని. నేనెలా చూడను?" కోపంగా అంది నర్సమ్మ

"అదికాదమ్మా! ఆ గట్టుమీద చూడు ఎలా గెంతుతున్నాడో?" భయంగా అన్నాడు అప్పన్న.

"గెంతనియ్యరా! మనకేం??" అసహనంగా అంది

"ఆ గట్టుప్రక్కన లోయవుందికదా!" మరింత భయం... భయంగా అన్నాడు అప్పన్న.

నర్సమ్మకి చిర్రెత్తుకొచ్చింది. కొడుక్కేసి కోపంగా చూసి తిట్టాలనుకుంది. కానీ తనని అందరూ పరిశీలిస్తున్నారన్న భయంతో మౌనంగా వుండిపోయింది.

"అమ్మా!"

"ఏంవమ్మా" లాలనగా అంది నర్సమ్మ. పాపం ఆకలితో పిల్లాడు ఎలా అల్లల్లాడుతున్నాడో అనుకుంటూ ప్రేమగా అంది.

"ఆ బాబు. ..." సందిగ్ధంగా అన్నాడు అప్పన్న.

"ఆ బాబు సంగతి మన కెందుకు నాయనా?" చిరాకుగా చిరుకోపంతో అంది ఆమె.

"కాలుజారితే చచ్చిపోతాడే!"

"అయితే, వాళ్ళ అమ్మా నాన్నలకి కేకేసి నెమ్మదిగా చెప్పు."

"ఎలా? ఆళ్ళు చాలా దూరంలో వున్నారు. నా కేక విన్పించదు."

"పోనీలే! మనం ఏం చేస్తాం. ఈ జనం రద్దీ కొంచెం తగ్గితే అన్నం తెస్తాను తిందువుగానిలే!"

తల్లి సమాధానం అప్పన్నని నిరుత్సాహపరిచింది. తన కళ్ళముందు రెండేళ్ళబాబు చావుకి దగ్గర నడుస్తుంటే చూస్తూ వూరుకోవాలా?

ఛటుక్కున లేచాడు అప్పన్న. అంతవరకూ అప్పన్నకి పట్టిన అవిటితనానికి జాలిపడుతున్న జనమంతా కళ్ళు చిట్లించుకు చూస్తూ నిశ్చేష్టులయ్యారు.

కుంటివాడనుకున్న కుర్రాడు లేచి నిలబడేసరికి ఆ వింతచూసి యాత్రీకులందరూ ఉలిక్కిపడ్డారు. మోసంతో అడుక్కుంటున్న ఆ కుర్రాడి అతి తెలివికి కొందరు ఉగ్రులయ్యారు.

అప్పన్న ఎవర్నీ పట్టించుకోలేదు. తారాజువ్వలా పరిగెట్టుకు వెళ్ళి గట్టుమీద అటూ యిటూ పరిగెడుతూ లోయ అంచుకు జోరుకోబోతున్న పిల్లాడ్ని గబుక్కున పట్టుకుని క్రిందకు దించాడు.

అంతవరకూ ఏదో లోకంలో మాటల మైకంలో తేలుతున్న ఆ పిల్లాడి తల్లి దండ్రులు యిహానికి వచ్చి తమ పిల్లాడ్ని అప్పన్న చేతుల్లోనుండి లాక్కున్నారు.

"దొంగవెధవ! పిల్లాడి మెళ్ళో చైను లాక్కోడానికి గట్టుదించేసాడు. పట్టుకోండి! పట్టుకోండి" అంటూ అర్చాడు పిల్లాడి తండ్రి.

ఆ మాటతో అప్పన్న కాదు. నర్సమ్మ కూడా ఉలిక్కిపడింది. కానీ, తల త్రిప్పి తానాదృశ్యాన్ని చూస్తున్నట్టు అందరి కంటపడకూడదని తన కేమీపట్టనట్టు కూర్చుండిపోయింది.

అప్పటికే చాలా మంది అప్పన్నని పట్టుకుని చావబాదుతున్నారు. అప్పన్న అరుపులు నర్సమ్మ హృదయాన్ని తూట్లు పొడుస్తున్నాయి.

"దొంగవెధవ! ఇంతవరకూ కుంటివెధవలా అడుక్కున్నాడు; పిల్లాడు ఒంటరిగా ఉన్నాడని అదును కనిపెట్టి, చైను ఎత్తుకుపోవాలనుకున్నాడు. రాస్కెల్! తన్నండి వెధవని."

ఆ మాట నర్సమ్మ చెవుల్లో పడింది.

జనమంతా నానారకాలుగా తిడుతూ కొడుతున్నా గుడ్డిదాన్నా...... తన కేమీ కన్పించలేనట్టే కళ్ళనీళ్ళు దించుకుంటూ అచేతనంగా వుండిపోయింది నర్సమ్మ.

మిట్టమధ్యాహ్నం –

భక్తుల కోలాహలం మధ్య అప్పన్న ఏడుపు హృదయవిదారకంగా ప్రతిధ్వనిస్తూనేవుంది.

కొండమీద వేలమంది భక్తుల మధ్య తన్మయుడై వున్న సింహాద్రప్పన్న చందనం మధ్య కూరుకుపోయి నిస్సహాయంగా ఆ ఘోరం చూస్తుండిపోయాడు. □

ప్రియసమీరమా!

వాగర్థ స్వరూపులు
అగమాది వందితులు
సత్కరుణా ప్రపూర్ణులు
జగన్మాతా పితరులు
తుహినాచల శిఖరాగ్ర
మహిత మందిర వాసులు
సకల చరాచర జీవ
సంధాతలు – విజేతలు
పార్వతీ పరమేశుల
పాదారవింద యుగళి
స్పర్శించి పయనింపుము
సమీరమా! సత్వరమె!
స్పర్శించి వేగమె – నా
సమ్ముఖమున కేతెంచి
నా ఫాలమ్మును దాకి
నాకు సమ్మోద మిడుము.
ఆదిదంపతుల పద
స్వాదు సంస్పర్శన మున
విభవ స్రవంతి శుభ
వీచి నొలాడి (వీచికాళి నోలాడి)
స్వాత్మ సంచశుద్ధమై
సందీపించు నైఖరి
స్పర్శింప నను – ఓ ప్రియ
సమీరమా! రారమ్ము!

–భారతి